

Europsko vijeće

Bruxelles, 2. listopada 2020.
(OR. en)

EUCO 13/20

CO EUR 10
CONCL 6

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (1. i 2. listopada 2020.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. COVID-19

1. Europsko vijeće održalo je opsežnu raspravu o postupanju s pandemijom bolesti COVID-19. Odlučno je djelovati zajedno u ovoj teškoj situaciji i poziva Vijeće da, zajedno s Komisijom, dodatno ojača cjelokupne napore u pogledu koordinacije te rad na razvoju i distribuciji cjepiva na razini EU-a. Europsko vijeće redovito će se baviti tim pitanjem.

II. JEDINSTVENO TRŽIŠTE, INDUSTRIJSKA POLITIKA I DIGITALIZACIJA

2. Pandemija bolesti COVID-19 imat će trajne posljedice za europsko i svjetsko gospodarstvo. Ukazala je i na prednosti i ovisnosti Europe. Snažna gospodarska osnova sada je više nego ikada prije ključna za uključiv i održiv rast, konkurentnost, radna mjesta, blagostanje te za ulogu Europe na globalnoj razini.
3. Europsko vijeće u srpnju je postiglo dogovor o dosad nezabilježenom paketu mjera za oporavak kako bi se suzbili učinci bolesti COVID-19 na naša gospodarstva i društva te promicao snažan oporavak Europe i transformacija te reforma naših gospodarstava. Dvama stupovima takvog oporavka koji se međusobno osnažuju – zelenom tranzicijom i digitalnom transformacijom – zajedno sa snažnim i produbljenim jedinstvenim tržištem, potaknut će se novi oblici rasta, promicati kohezija i konvergencija i ojačati otpornost EU-a. Postizanje strateške autonomije uz očuvanje otvorenoga gospodarstva ključan je cilj Unije.

Jedinstveno tržište i industrijska politika

4. Europsko vijeće naglašava potrebu za što ranijim povratkom na normalno funkcioniranje jedinstvenog tržišta. Međutim, to nije dovoljno: iz krize uzrokovane bolešću COVID-19 izvući ćemo pouke, pozabaviti se preostalom fragmentacijom, preprekama i nedostacima te povećati naše ambicije. Europsko vijeće potvrđuje zaključke Vijeća od 21. rujna 2020. o produbljenom jedinstvenom tržištu za snažan oporavak te konkurentnu i održivu Europu i posebno poziva na:

- strogu provedbu i izvršavanje pravila jedinstvenog tržišta u skladu s akcijskim planom Komisije za provedbu jedinstvenog tržišta;
 - uklanjanje preostalih neopravdanih prepreka, posebno u području usluga i suzdržavanje od stvaranja novih;
 - ažuriranje europskog okvira za tržišno natjecanje kako bi se osiguralo da se njime odgovara na izazove zelene tranzicije, digitalne transformacije i globalnoga konteksta koji se brzo razvija. Tim se okvirom moraju pružiti jasna pravila za gospodarske subjekte te podupirati inovacije, među ostalim u digitalnom sektoru. Trebalo bi razmotriti mogućnost donošenja pravila o sistemskoj ulozi i sistemskim odgovornostima internetskih platformi sa znatnim mrežnim učincima. Europsko vijeće sa zanimanjem iščekuje ishod Komisijinog preispitivanja pravila tržišnog natjecanja koje je u tijeku, a čiji se prvi rezultati očekuju u 2021. U tom kontekstu treba uzeti u obzir učinke globalizacije i pojavu digitalnoga gospodarstva;
 - oblikovanje novog sustava globalnoga gospodarskog upravljanja temeljenog na ambicioznom i uravnoteženom programu slobodne trgovine u čijem je središtu WTO, uz istodobnu zaštitu od nepoštenih praksi i zlouporabe te osiguravanje uzajamnosti. Trebalo bi unaprijediti Uredbu o ostvarivanju prava, ubrzati rad na prijedlogu o instrumentu za međunarodnu javnu nabavu i osmisлити dodatne instrumente za rješavanje učinaka narušavanja što ga na jedinstveno tržište imaju strane subvencije;
 - ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i učinkovito korištenje vještinama u cilju očuvanja i otvaranja većeg broja radnih mjesta, podupiranja gospodarskog i društvenog blagostanja i provedbe potrebnih politika socijalne zaštite u skladu s Ugovorima.
5. EU mora provoditi ambicioznu europsku industrijsku politiku kako bi svoju industriju učinio održivijom, zelenijom, konkurentnijom na svjetskoj razini te otpornijom. Europsko vijeće poziva Komisiju da utvrdi strateške ovisnosti, posebno u najosjetljivijim industrijskim ekosustavima, primjerice u području zdravstva, te da predloži mjere za smanjenje tih ovisnosti, među ostalim diversifikacijom lanaca opskrbe i proizvodnje, osiguravanjem strateškog stvaranja zaliha te poticanjem proizvodnje i ulaganja u Europi. Poziva na:

- osiguravanje ravnopravnih uvjeta te regulatornog okružja i okvira za državne potpore kojima se pogoduje inovacijama i olakšava potpuno uključivanje MSP-ova;
- razvoj novih industrijskih saveza, među ostalim u pogledu sirovina, medicinske opreme, mikroprocesora, sigurnih telekomunikacijskih mreža, niskougljičnih industrija te industrijskih oblaka i platformi;
- jačanje pomoći postojećim važnim projektima od zajedničkog europskog interesa u području baterija te mikroelektronike i onima koje razvijaju države članice i industrija u kontekstu različitih saveza (primjerice za internet stvari i za čisti vodik) kako bi se prevladali tržišni nedostaci i omogućile revolucionarne inovacije. Europsko vijeće poziva Komisiju da državama članicama pomogne u razvoju novih važnih projekata od zajedničkog europskog interesa. Nadalje, poziva na dodatno jačanje sinergija između upotrebe sredstava EU-a i nacionalnih sredstava u pogledu ključnih tehnoloških projekata; uz istodobno osiguravanje transparentnosti i otvorenog sudjelovanja MSP-ova;
- razvoj autonomije EU-a u svemirskom sektoru i integriraniju obrambenu industrijsku bazu.

Digitalizacija

6. Pandemija bolesti COVID-19 dodatno je naglasila potrebu za ubrzanjem digitalne tranzicije u Europi. Iskorištavanje mogućnosti koje pruža ta tranzicija ključno je za jačanje naše gospodarske osnove, osiguravanje tehnološke suverenosti, jačanje globalne konkurentnosti, olakšavanje zelene tranzicije, otvaranje radnih mjesta i poboljšanje života građana. Izgradnjom istinski digitalnog jedinstvenog tržišta osigurat će se domaći okvir kojim će se europskim poduzećima omogućiti rast i širenje.

Europsko vijeće sa zanimanjem iščekuje Komisijin prijedlog Akta o digitalnim uslugama do kraja ove godine i poziva Komisiju da do ožujka 2021. predstavi sveobuhvatni digitalni kompas u kojem će se utvrditi konkretne digitalne ambicije EU-a za 2030. Takvim kompasom trebali bi se uspostaviti sustav praćenja za europske strateške digitalne kapacitete i sposobnosti te utvrditi sredstva i ključne etape za postizanje naših ambicija.

7. Kako bi bio digitalno suveren, EU mora izgraditi istinski digitalno jedinstveno tržište, ojačati svoju sposobnost određivanja vlastitih pravila, donošenja autonomnih tehnoloških odluka te razvijanja i uvođenja strateških digitalnih kapaciteta i infrastrukture. Na međunarodnoj razini EU će se poslužiti svojim alatima i regulatornim ovlastima kako bi pomogao u oblikovanju globalnih pravila i standarda. EU će i dalje biti otvoren svim poduzećima koja poštuju europska pravila i standarde. Digitalni razvoj mora štititi naše vrijednosti, temeljna prava i sigurnost te biti socijalno uravnotežen. Takvim pristupom usmjerenim na ljude povećat će se privlačnost europskog modela.
8. Najmanje 20 % sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost bit će dostupno za digitalnu tranziciju, među ostalim za MSP-ove. Zajedno s iznosima u okviru VFO-a, tim bi se sredstvima trebalo doprinijeti ostvarivanju ciljeva kao što su:
 - poticanje europskog razvoja sljedeće generacije digitalnih tehnologija, uključujući superračunala i kvantno računalstvo, lanac blokova i umjetnu inteligenciju usmjerenu na ljude;
 - razvoj kapaciteta u strateškim digitalnim vrijednosnim lancima, posebno mikroprocesora;
 - ubrzavanje uvođenja sigurne mrežne infrastrukture vrlo velikog kapaciteta, uključujući svjetlovodnu infrastrukturu i mreže 5G, diljem Europske unije;
 - jačanje sposobnosti EU-a da se štiti od kiberprijetnji, osigura sigurno komunikacijsko okruženje, pogotovo kvantnim šifriranjem, i osigura pristup podacima za pravosudne potrebe i potrebe izvršavanja zakonodavstva;

- iskorištavanje punog potencijala digitalnih tehnologija za postizanje ambicioznih ciljeva u odnosu na okoliš i djelovanja u području klime koji su uključeni u srpanjski paket;
 - unapređivanje digitalnih kapaciteta u obrazovnim sustavima.
9. Europsko vijeće pozdravlja Europsku strategiju za podatke kojom se podupiru globalne digitalne ambicije EU-a, kako bi se izgradilo istinsko europsko konkurentno podatkovno gospodarstvo, uz istodobno osiguravanje europskih vrijednosti i visoke razine sigurnosti podataka, zaštite podataka i privatnosti. Naglašava potrebu da visokokvalitetni podaci postanu dostupniji te da se promiče i omogućiti bolja razmjena i objedinjavanje podataka, kao i interoperabilnost. Europsko vijeće pozdravlja stvaranje zajedničkih europskih podatkovnih prostora u strateškim sektorima te posebno poziva Komisiju da prioritet da prostoru za zdravstvene podatke, koji bi trebalo uspostaviti do kraja 2021.
10. Europsko vijeće naglašava potrebu za uspostavom pouzdanih, sigurnih i zaštićenih europskih usluga u oblaku kako bi se osiguralo da se europski podaci mogu pohranjivati i obrađivati u Europi u skladu s europskim pravilima i standardima. Stoga pozdravlja koncept EU-ove udružene infrastrukture u oblaku i poziva Komisiju da brzo nastavi s tim radom. Veći europski kapacitet računalstva u oblaku zajedno s osnažujućim okvirom interoperabilnosti također bi trebao omogućiti uvođenje sigurnih i zaštićenih javnih i privatnih digitalnih rješenja koja se temelje na računalstvu u oblaku, uključujući osiguravanje bržeg i učinkovitijeg, praktičnijeg i transparentnijeg pristupa uslugama e-uprave.
11. Europsko vijeće potvrđuje Zaključke Vijeća od 9. lipnja 2020. o oblikovanju digitalne budućnosti Europe. Poziva EU i države članice da u potpunosti iskoriste paket instrumenata za kibersigurnost mreža 5G, donesen 29. siječnja 2020. i osobito da primijene relevantna ograničenja na visokorizične dobavljače za ključna sredstva koja su u koordiniranim procjenama rizika EU-a definirana kao kritična i osjetljiva. Europsko vijeće naglašava da potencijalne dobavljače tehnologije 5G treba procijeniti na temelju zajedničkih objektivnih kriterija.

12. Kako bi se osiguralo brzo uvođenje tehnologije 5G diljem EU-a, Europsko vijeće također poziva sve države članice da do kraja ove godine Komisiji dostave svoje nacionalne planove za uvođenje tehnologije 5G, kako je utvrđeno u akcijskom planu za 5G.
13. EU treba biti globalni predvodnik u razvoju sigurne, pouzdane i etične umjetne inteligencije. Europsko vijeće poziva Komisiju da:
 - predloži načine za povećanje europskih i nacionalnih javnih i privatnih ulaganja u uvođenje umjetne inteligencije te inovacije i istraživanje u tom području;
 - osigura bolju koordinaciju te više mreža i sinergija među europskim istraživačkim centrima na temelju izvrsnosti;
 - pruži jasnu i objektivnu definiciju visokorizičnih sustava umjetne inteligencije.
14. Europsko vijeće poziva na razvoj okvira za sigurnu javnu elektroničku identifikaciju (e-ID) na razini EU-a, uključujući interoperabilne digitalne potpise, kako bi se ljudima pružila kontrola nad njihovim identitetom i podacima na internetu te omogućio pristup javnim, privatnim i prekograničnim digitalnim uslugama. Poziva Komisiju da do sredine 2021. iznese prijedlog inicijative za „europsku digitalnu identifikaciju”.

Sljedeći koraci

15. Europsko vijeće opet će se posvetiti temama jedinstvenog tržišta, industrijske politike i digitalizacije na sastanku u ožujku 2021. U tom će kontekstu također procijeniti stanje u pogledu rada na važnom pitanju oporezivanja digitalnoga gospodarstva.

III. VANJSKI ODNOSI

Istočno Sredozemlje

16. U strateškom je interesu EU-a stabilno i sigurno okruženje u istočnom Sredozemlju te razvoj uzajamno korisnog odnosa s Turskom koji se temelji na suradnji. U tom pogledu apsolutni je zahtjev vođenje dijaloga u dobroj vjeri i suzdržavanje od jednostranih djelovanja koja su suprotna interesima EU-a te kojima se krše međunarodno pravo i suverena prava država članica EU-a. Sve razlike moraju se riješiti mirnim dijalogom i u skladu s međunarodnim pravom. U tom kontekstu Europsko vijeće ponovno izražava potpunu solidarnost s Grčkom i Ciprom, čiji se suverenitet i suverena prava moraju poštovati.
17. EU pozdravlja nedavne korake koje su Grčka i Turska poduzele u smjeru izgradnje povjerenja, kao i najavu da će nastaviti s izravnim preliminarnim razgovorima koji za cilj imaju razgraničenje epikontinentalnog pojasa i isključivoga gospodarskog pojasa dviju zemalja. Ta se nastojanja trebaju nastaviti i proširiti.
18. Istodobno, Europsko vijeće snažno osuđuje kršenja suverenih prava Republike Cipra, s kojima se mora prestati. Europsko vijeće poziva Tursku da se u budućnosti suzdrži od sličnih djelovanja kojima se krši međunarodno pravo. Europsko vijeće ističe da bi se razgraničenje epikontinentalnog pojasa i isključivoga gospodarskog pojasa trebalo rješavati dijalogom i pregovorima u dobroj vjeri uz potpuno poštovanje međunarodnog prava te poziva Tursku da prihvati poziv Cipra na sudjelovanje u dijalogu s ciljem rješavanja svih pomorskih sporova između Turske i Cipra.

19. Europsko vijeće podržava brzu ponovnu uspostavu pregovora pod pokroviteljstvom UN-a i ostaje potpuno predano sveobuhvatnom rješenju ciparskog problema u okviru UN-a i u skladu s relevantnim rezolucijama VSUN-a, uključujući rezolucije VSUN-a 550 i 789, i načelima na kojima je EU utemeljen. Isto očekuje i od Turske. EU je spreman imati aktivnu ulogu u podupiranju pregovora, među ostalim imenovanjem, nakon ponovnog pokretanja, predstavnika u misiji UN-a za pružanje dobrih usluga.
20. Pod uvjetom da se nastave konstruktivna nastojanja u cilju zaustavljanja nezakonitih aktivnosti u odnosu na Grčku i Cipar, Europsko vijeće postiglo je dogovor da će pokrenuti pozitivan politički program EU-a i Turske s posebnim naglaskom na modernizaciji carinske unije i olakšavanju trgovine, međuljudskim kontaktima, dijalozima na visokoj razini i nastavku suradnje u pogledu pitanja migracija, u skladu s Izjavom EU-a i Turske iz 2016. Europsko vijeće poziva svojeg predsjednika da u suradnji s predsjednicom Komisije i uz podršku visokog predstavnika u tu svrhu izradi prijedlog za revitalizaciju programa EU-a i Turske.
21. Podsjećajući na, među ostalim, svoje prethodne zaključke o Turskoj iz listopada 2019. te ih ponovno potvrđujući, u slučaju novih jednostranih djelovanja ili provokacija kojima se krši međunarodno pravo, EU će iskoristiti sve instrumente i mogućnosti kojima raspolaže, uključujući u skladu s člankom 29. UFEU-a i člankom 215. UFEU-a, kako bi obranio svoje interese i interese svojih država članica.

Europsko vijeće nastaviti će pomno pratiti događaje te će se prema potrebi, a najkasnije na svojem sastanku u prosincu, ponovno baviti tim pitanjem i donijeti odgovarajuće odluke.

22. Naposljetku, Europsko vijeće poziva na sazivanje multilateralne konferencije o istočnom Sredozemlju i poziva visokog predstavnika da sudjeluje u razgovorima o njezinoj organizaciji. Sve stranke sudionice trebat će se dogovoriti o modalitetima kao što su sudjelovanje, opseg i vremenski raspored. Konferencija bi se mogla baviti pitanjima u pogledu kojih je potrebno iznaći multilateralna rješenja, uključujući pomorsko razgraničenje, sigurnost, energetiku, migracije i gospodarsku suradnju.

Kina

23. Europsko vijeće pozdravlja usmeno izvješće o sastanku čelnika EU-a s predsjednikom Xi Jinpingom održanom 14. rujna, kao i potpisivanje sporazuma o oznakama zemljopisnog podrijetla. Naglašava potrebu za ponovnim uravnoteženjem gospodarskih odnosa i postizanjem uzajamnosti. Podsjeća na cilj da se do kraja ove godine dovrše pregovori o ambicioznom sveobuhvatnom sporazumu o ulaganjima između EU-a i Kine kojim se rješava pitanje aktualnih asimetrija u pristupu tržištu, doprinosi ravnopravnim uvjetima i utvrđuju smislene obveze u pogledu održivog razvoja. Također poziva Kinu na ispunjavanje prethodno preuzetih obveza u vezi s rješavanjem pitanja prepreka pristupu tržištu, ostvarivanje napretka u pogledu viška kapaciteta i sudjelovanje u pregovorima o industrijskim subvencijama u okviru Svjetske trgovinske organizacije.
24. Europsko vijeće potiče Kinu da preuzme veću odgovornost u suočavanju s globalnim izazovima. To posebno uključuje ambicioznije djelovanje u području klime u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma i u pogledu biološke raznolikosti te podupiranje multilateralnih odgovora na pandemiju bolesti COVID-19, posebno u pogledu liječenja i cjepiva, neovisnog preispitivanja međunarodnog zdravstvenog odgovora i otpisa duga kao nužnog uvjeta za oporavak od pandemije, osobito u Africi. Europsko vijeće pozdravlja, kao važan korak u pravom smjeru, izjavu predsjednika Xi Jinpinga nakon videokonferencije čelnika da će Kina nastojati postići ugljičnu neutralnost do 2060.
25. Europsko vijeće ističe ozbiljnu zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Kini, uključujući razvoj događaja u Hong Kongu i postupanje s pripadnicima manjina, kao što je to već izraženo na sastanku na vrhu EU-a i Kine u lipnju i sastanku čelnika održanom 14. rujna.
26. Europsko vijeće ponovno potvrđuje politički pristup u pogledu odnosa EU-a i Kine kako je utvrđen u zajedničkoj komunikaciji Komisije i visokog predstavnika iz ožujka 2019. naslovljenoj „EU i Kina – strateški pregled” i poziva na daljnje usklađene napore za njezino provođenje. Poziva Komisiju i visokog predstavnika da do ožujka 2021. predstavite izvješće o napretku. Sa zanimanjem iščekuje sastanak svih svojih članova s predsjednikom Xi Jinpingom u 2021.

Bjelarus

27. Europsko vijeće osuđuje neprihvatljivo nasilje bjeloruskih vlasti nad mirnim prosvjednicima te zastrašivanje, proizvoljna uhićenja i pritvaranja nakon predsjedničkih izbora čiji rezultat ne priznaje. Europsko vijeće u potpunosti podupire demokratsko pravo bjeloruskog naroda da izabere svojeg predsjednika putem novih slobodnih i poštenih izbora, bez vanjskog uplitanja. Europsko vijeće poziva bjeloruske vlasti da okončaju nasilje i represiju, oslobode sve pritvorenike i političke zatvorenike, poštuju slobodu medija i civilno društvo te započnu uključiv nacionalni dijalog. Slaže se da bi trebalo uvesti mjere ograničavanja i poziva Vijeće da bez odgode donese odluku. Europsko vijeće također potiče Europsku komisiju da izradi sveobuhvatan plan gospodarske potpore za demokratski Bjelarus.
28. U pogledu bjeloruske nuklearne elektrane Ostrovec, Europsko vijeće ponovno ističe važnost osiguravanja nuklearne sigurnosti i sigurnosti za okoliš.

Sukob u Gorskom Karabahu

29. Europsko vijeće poziva na hitan prekid neprijateljstava i potiče strane da se ponovno obvežu na trajni prekid vatre i mirno rješenje sukoba. Smrtna stradanja i šteta koju trpi civilno stanovništvo neprihvatljivi su. Sukob se ne može riješiti vojnim putem te ne smije biti vanjskog uplitanja. Azerbajdžan i Armenija trebali bi se uključiti u sadržajne pregovore bez preduvjeta. Europsko vijeće izražava potporu supredsjedateljima OEES-ove skupine iz Minska i poziva visokog predstavnika da razmotri daljnju EU-ovu potporu procesu rješavanja sukoba.

Aleksej Navaljni

30. Europsko vijeće osuđuje pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog vojnim kemijskim bojnim otrovom iz skupine „Novičok”. Upotreba kemijskog oružja predstavlja ozbiljno kršenje međunarodnog prava. Europsko Vijeće poziva vlasti Ruske Federacije da u potpunosti surađuju s Organizacijom za zabranu kemijskog oružja (OPCW) kako bi se osigurala nepristrana međunarodna istraga i da počinitelje privedu pravdi. Europsko vijeće ponovno će raspravljati o tom pitanju 15. i 16. listopada 2020.
-